

Jaap van Zweden schittert met Wagner

KLASSIEK ZaterdagMatinee. Wagner-Die Meistersingervon Nürnberg. Radio Filharmonisch Orkest en Groot Omroepkoor o.l.v. Jaap van Zweden. Solisten: Robert Holl (Hans Sachs), Ain Anger (Veit Pogner), Eike Wilm Schulte (Beckmesser), Barbara Haveman (Eva) e.a. Geheard: 7/2 Concertgebouw.

Die *Meistersinger von Nürnberg* is in veel opzichten een bijzondere opera in het oeuvre van Wagner. Hij greep voor het zelfgeschreven libretto niet terug op (volks)mythologische bronnen, er gaat aan het eind niemand dood en er mag zelfs gelachen worden. Hij schreef het stuk als tussendoortje, uit behoefte aan 'iets lichters' na *Tristan und Isolde*, terwijl hij ook nog steeds *Der Ring des Nibelungen* moest voltooien. Wagner begrootte het werk op een jaar, maar dat werden er zes. Alleen al het *Vorspiel* en de eerste akte kostten hem vier herfst.

De reden was van puur muzikale aard. Na de sterk chromatische *Tristan*, waarin de harmonische mogelijkheden binnen de bestaande traditie tot hun uiterste grenzen werden verkend (alleen Liszt en wellicht Skrjabin gingen nóg verder), moest Wagner op zoek naar een eenvoudiger, diatonischer taal, maar zonder de ontdekkingen die hij in *Tristan* had gedaan te negeren. Hij vond uiteindelijk het antwoord in de techniek van het contrapunt, dat meteen al in het *Vorspiel* in zijn volle glorie wordt gedemonstreerd.

De stemmen buitelen voortdurend over en doorelkaar heen, en het is aan de dirigent om orde in het gekriemel van lijnen aan te brengen, zonder daarbij de langademigheid uit het oog te verliezen. Een *Meistersinger* is geen sinecure.

Jaap van Zweden wekte zaterdag tussen elf uur en kwart voor vijf (ja, zo'n *Meistersinger* duurt even) in een bom- en bomvol Concertgebouw de indruk dat hij al zijn hele leven opera's van Wagner dirigeert,

terwijl het toch echt pas zijn tweede was. De eerste, *Lohengrin*, stond vorig jaar in de Zaterdagmatinee op het programma, en was ook al een groot succes.

Afgaande op het opgewonden gekakel van het publiek toen de dirigent de trap nog af moest komen, waren de verwachtingen hoog gespannen. Toen Van Zweden na de eerste pauze, na een enerverende eerste akte opnieuw de bok betrad, werd hij met luid gejuich begroet. Hij kapte dit af door zich snel om te draaien. Dat was mooi. Hij moest tenslotte nog drie uur muziek maken. Pas helemaal aan het einde, toen de zaal bijkans werd afgebroken van enthousiasme, kon hij zich bewust laven aan de publieke bijval - wat hij dan ook met een grote grijns deed.

Van Zweden was de blikvanger, maar zonder het Radio Filharmoni-

Voortreffelijk: vocale solisten en Radio Filharmonisch Orkest

nisch Orkest, dat op de toppen van zijn kunnen speelde, had het Wagnerfeest niet bestaan. En ook niet zonder de werkelijk voortreffelijke vocale solisten, met glorieuze hoofdrollen voor Robert Holl als Hans Sachs, Eike Wilm Schulte als Sixtus Beckmesser, Burkhard Fritz als Walther von Stolzing en Ain Anger als Veit Pogner.

Holl zong de rol van Sachs zes jaar lang in Bayreuth en dat was te merken. Zijn acteerwerk was tot op de vierkante millimeter overtuigend. Door de interactie met de andere zangers groeide deze *Meistersinger* uit tot een unieke gebeurtenis.

Intussen moet men zich afvragen waar het met de carrière van Jaap van Zweden heen zal gaan. Alles wat hij aanraakt, lijkt in goud te veranderen.

PAR OGOZOG

ERIK VOERMANS